

ובהחזרת בחיים

גליון שבועי במשנת מרן האור החיים הק' זיע"א

באור החיים תולדות רבנו הק'

פרק רביעי: שנות בראשית סוערות חרב חדה על צווארם...

עבור מולאי חפיד שירש מאביו את האכזריות המופלגת ותאוות הדם והנקם, היה זה יום חג של ממש, בעוד היהודים האומללים לא העלו בדעתם מה מצפה להם מידי.

"בלילה ההוא ליל א' לארד ב' ש' הנו', נדדה שינה מעיני מולאי חפיד מרוב שמחה, והוא מחשב ומתייעץ כדת מה לעשות באנשים ההמה אשר הלשינו עליו לאביו ורצו לדחות אותו מעל פניו או להרוג אותו או להגלות אותו. כדת מה לעשות באנשים אשר חשבו עלי רעה כזאת. כדת מה לעשות ביהודים הנבלים אשר שלחו יד בבן המלך. ויאמר בלבו: המשפט הזה אשר חשבו עלי כן אעשה להם. למחר אשלח אחריהם ואביאם לפני ומי יוכל להצילם מידי, ואקח מהם ארבעים ככר כסף ואחתוך מהם מ' ראש ומה שבידם לעשות אח"כ יעשו. והקב"ה הפר עצתו וקלקל מחשבתו כי לא מחשבותי מחשבותיכם ולא דרכי דרככם לעושה נפלאות גדולות לבדו כל"ח: הבקר אור והאנשים ראשי הקהל באו המה וחמוריהם בבקורו של יום ששי הנו' ראשון לח' אדר שני. וילכו ויבשרהו למולאי חפיד: הנה היהודים באו! ויאמר לעבדיו: התקינו עצמיכם ומלאו כלי מלחמתכם כל אחד ימלא מכחלתו בארוד ורצאץ וידפיהא בא' מן היהודים. וישלח אחר היהודים ובאו המשרתים של מולאי חפיד ומצאו אותם בבואם מן הדרך והם עולים ויורדים ומכנינים המנחה שיוליכו בידם להקביל את פניו. וכשראו אותם המשרתים שבאו להוליכם במהרה במאמר מולאי חפיד, חזרו אל אדוניהם ויאמר לו אחד מהם ושמו סי' מוחמד למצבתי: אדוני! הנה היהודים הנחנו אותם להכנין ולהזמין מנחה גדולה ויפה להביא אל אדוני והם לבדם יבואו ואם תשלח אחריהם ירגישו בדבר ויברחו ויתחבאו. א"ל אמת הדברים האלה. א"ל חיי ראשך שהדברים אמתיים וכשיכינו המנחה ויבואו לפניך הטוב בעיניך עשה. א"ל כן אעשה, כאשר דברתם אבל עכשו אני הולך לשדה לצוד ציד להביא ולאחר התפלה הם יבואו."

הצלה פתאומית: מותו של מולאי חפיד
הישועה הגיעה ברגע האחרון ממש, על פתחו של האסון, ממקור בלתי צפוי, מולאי חפיד בעצמו...
"הוא יצא את העיר לא הרחיק עד מקום א' שמו דאר' אזאוויה והנה שליח א' בא מאת אביו מסיר"ה ואגרת בידו ויקח האגרת ויקרא אותה ויחר אפו עד מאד וישב לביתו מלא חימה וקצף ולקח מכחל'א מעמר'א ברצאץ ותלה אותה להיות מוכנה ומזומנת אצלו וכשהוא תולה אותה רגע'ת אנקס'א ודרב אנאנ'ד וכרז'ת לעמאר'א [-ומבלי משים לב לחץ על ההדק ואז נפלט כדור] ונתקעה בבטנו של מולאי חפיד ומת כ"י כא"י ואכ"ה בו"ה..."

פניני אור החיים

להתחזק במצוות ה' גם כשאינו מבינים את משמעותם

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: (ו ב)

בתחילת הפרשה נאמר 'צו את בני ישראל'.

מפרש רש"י ש'צו' הוא לשון זיוור.

רש"י מביא בהקשר לכך את לשון התורה-כהנים: **אמר רבי שמעון, ביותר צריך הכתוב לזרוז כל מקום שיש חסרון כיס.**

יש צורך מיוחד לזרוז את האדם, בדבר שיש לו הוצאה כספית.

למעשה כל קרבן עולה כסף. ובעצם, גם הרבה מצוות אחרות, לולב ואתרוג, מצה, ועוד רבות. ומה כאן הוצאה המיוחדת שצריך לזרוז עבורה.

ואמנם יש בכך פירושים רבים, כגון שבקרבן עולה המדובר כאן, אין בה חלק לבעלים ולכהן, ומלבד העור כל הקרבן עולה כליל על המזבח, ויש פירושים נוספים.

תובנה מיוחדת מוצאים אנו בדברי האור החיים הקדוש:

כידוע, שלוש מערכות של עצים היו על המזבח. בניגוד לשתי המערכות הגדולה והקטנה, שהיה להן תפקיד מסוים, על המערכה השלישית לא היה כלום, וגזירת הכתוב היא, שנאמר "אש תמיד תוקד על המזבח".

אומר האור החיים הקדוש, זה דבר שהכי מפריע לאדם. אדם מסוגל לתת קרבנות ביד נדיבה, הוא חש שהוא עושה משהו, הביא קרבן למזבח, עשה נחת רוח לה', אך לשים עצים ששויים כסף, ולעניי בשר נראה כאילו העצים סתם בוטרים... זה קשה לו לאדם.

באה התורה לזרוז אותו באופן מיוחד על כך. תעשה את רצון ה', אפילו שאינך מבין את התועלת.

אם ה' אומר, עושים!

הגלות משולה ללילה, והבוקר בוא יבוא

צו את אהרן ואת בניו לאמר זאת תורת העלה הוא העלה על מוקדה על המזבח כל הלילה עד הבקר ואש המזבח תוקד בו: (ו ב)

באריכות גדולה מפליא האור החיים הקדוש לבאר בדרך רמז את כל פרשת העולה, על הגלות הארוכה שאנו מצויים בה, ועל הציפייה לגאולה שתבוא במהרה.

יש כאן נחמה גדולה עבורנו - אומר האור החיים הקדוש - לנחמנו מעיבובן פנשנו, אחרי שאנו רואים את הגלות

מתארכת ומתמשכת כל כך הרבה שנים, הרבה יותר מכל הגלויות שקדמו לגלות הנוכחית.

אומר לנו הקב"ה, זאת תורת העולה, כך תהיה העלייה שלכם מן הגלות. גאולה בה נעלה יותר מכל העלויות שהיו עד עתה. ומי זו שתעלה מן הגלות, "היא העולה", זאת שיש בה את שתי המעלות הבאות, א. "על מוקדה" - בני ישראל הלומדים תורה ביקוד ובריחא דאורייתא. ב. "על המזבח" - הוא מזבח הייסורים שעוברים בני ישראל, וכידוע שייסורים נקראים מזבח מפני שהם מכפרים.

איתה אומה נבחרת, זו שיש בה את שתי המעלות הללו, עד מתי תישאר בגלות, "כל הלילה", הגלות משולה ללילה, אולם לא לעד, "עד הבוקר!" יום יבוא והבוקר יפציע עליו ותבוא הגאולה השלמה.

במהרה בימינו אמן.

הצלת ישראל קודמת

ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים והוציא את הדשן אל מחוץ למחנה אל מקום טהור: (ו ד)

האור החיים הקדוש מביא את דברי חז"ל, שכל נפש שהרגו האומות מישראל על קידוש שמו יתברך, הקב"ה רושם את צורת הנהרג ההוא במלבוש, ובמלבוש זה יבוא הקב"ה לעשות נקמה ברשעים.

אומר האור החיים הקדוש, כשיבוא הקב"ה להיטיב עימנו ולהוציאנו מהגלות בה אנו שרויים, "ופשט את בגדיו ולבש בגדים אחרים", הקב"ה כביכול יפשוט את בגדי הנקמה, וילבש בגדים אחרים, הם בגדי ההטבה להיטיב עם בני ישראל עם קרובו.

הקב"ה לא יחפוץ להמתין עם הצלת ישראל עד אחרי הנקמה, אלא ראשית - הצלת עם ישראל, לקבץ נפוצותנו ולהביאו לציון ברינה.

הצלת ישראל היא הדבר הראשון והקודם!

והריחו ביראת ה'

והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה ובער עליה הכהן עצים בבקר בבקר וערף עליה העלה והקטיר עליה חלבי השלמים: (ו ה)

"וערף עליה העולה והקטיר עליה חלבי השלמים".

ידוע כי האור החיים הקדוש דורש את כל פרשת העולה, על ענין גלות ישראל וגאולתו.

אומר האור החיים הקדוש: שתי דרגות יש בעם ישראל.

יש את הדרגה החשובה של כל עם ישראל "וערף עליה

ספיר ויהלום

פניני מוסר ויראת שמים בפרשה

משכנו לבית המדרש

זאת התורה לעולה למנחה לחטאת ולאשם ולמילואים ולזבח השלמים (ז לז).

הגמרא דורשת במסכת סנהדרין (מג:): את הפסוק בתהלים (ג כג) 'זובח תודה יכבדנני', שמי שהיצר הרע הסית אותו לחטוא, והוא שב בתשובה ומתוודה, הרי הוא זובח בכך את יצרו, ונחשב לו הדבר כמי שכיבד את הקב"ה בעולם הזה ובעולם הבא. עד כדי כך.

לזבוח את היצר זו דרגה גבוהה מאוד. אדם שזכה להתגבר כליל על יצרו הרע, וכמו שדוד המלך אומר בתהלים (קט כב) 'ולבי חלל בקרבני', חלל - ללא יצר הרע.

קובע לנו האור החיים הקדוש בפרשת השבוע: **זאת התורה - ולזבח השלמים.**

אתה רוצה להגיע לדרגה המיוחדת הזו של זביחת היצר, דע לך כי אין מציאות להשגה זו, **זולת באמצעות התורה.** להתגבר בצורה כזו על היצר הרע, זה שייך רק באמצעות התורה.

וכפי שאמרנו חז"ל: אמר הקב"ה, בראתי לכם יצר הרע, בראתי לו תבלין [ת-רופה] שהיא התורה.

וזה לשונו הקדוש: על דרך אומרו 'זובח תודה יכבדנני', ודרשו ז"ל זה הזובח יצרו. והזביחה הוא שינצחנה, ובבחינת הנצחון הוא בורר ממנו בחינת הטוב אשר אנס מאדם הראשון. והנה בחינה זו היא מעלה גדולה אשר יתעצם לזבוח יצרו כמעשה דוד שאמר (תהלים קט כב) 'ולבי חלל בקרבני'. ודבר זה עושה פעולה גדולה בבחינה שאנו משתדלים עליה, ואין מציאות להשגה זו זולת באמצעות התורה. כאומרים (קידושין ל:): אם פגע בך מנוול זה משכנו לבית המדרש. הלא אמרו (שם), אמר הקדוש ברוך הוא, בראתי לכם יצר הרע בראתי לו תבלין, שהיא התורה.

וכתב הרמח"ל בספרו 'מסילת ישרים' (פרק ה): והנה פשוט הוא, שאם הבורא לא ברא למכה זו אלא רפואה זו, אי אפשר בשום פנים שירפא האדם מזאת המכה בלתי זאת הרפואה, ומי שיחשוב להנצל זולתה, אינו אלא טועה, ויראה טעותו לבסוף כשימות בחטאו. כי הנה היצר הרע באמת חזק הוא באדם מאד, ומבלי ידיעתו של האדם הולך הוא ומתגבר בו ושולט עליו. ואם יעשה כל התחבולות שבעולם ולא יקח הרפואה שנבראה לו שהיא התורה, כמו שכתבת, לא ידע ולא ירגיש בתגבורת חליו אלא כשימות בחטאו ותאבד נשמתו.

הא למה זה דומה: לחולה שדרש ברפואים והכיריו חליו ואמר לו שיקח סם זה. והוא, מבלי שתקדם לו ידיעה במלאכת הרפואה, נימי הסם ההוא ויקח מה שיעלה במחשבתו מן הסמים, הלא ימות החולה ההוא ודאי, כן הדבר הזה. כי אין מי שמכיר בחלי היצר הרע ובכחו המוטבע בו אלא בוראו שבראו, והוא הזהירנו שהרפואה לו היא התורה. מי איפוא יניחה ויקח מה שיקח זולתה ויחיה, ודאי שחושך החומריות ילך ויגבר עליו מדרגה אחר מדרגה והוא לא יבין עד שימצא שקוע ברעה ורחוק מן האמת הרחוק גדול שאפילו הרהורי דברים לא יעלו על לבו לבקש האמת. אך אם הוא עוסק בתורה

בראותו דרכיה, ציוויה ואזהרותיה, הנה סוף סוף מאליו יתחדש בו התעוררות שיביאהו אל הדרך הטוב. והוא מה שאמרנו ז"ל (פתיחתא דאיכה רבתי): הלוואי, אותי עזבו ותורת שמרו, שהמאור שבה מחזירו למוטב.

לאברך שפנה אל הרה"ק **השפת אמת** זיע"א וביקש לדעת איזה ספר מוסר ראוי לו ללמוד, אמר השפת אמת: "כי היצר יודע לתת עצה אפילו עם היחובות הלבבות, וכן עם כל ספר אחר, מלבד הגמרא, לזה אין ליצר הרע כל שייכות". ובתוך דבריו במכתב שכתב השפת אמת לבנו האמרי אמת כתב: "כי הרבה יותר זוכה האדם על ידי תורה מעל ידי שכלו ורעיונותיו, בפרט בימי הנעורים".

הרה"ג **רבי דב בעריש איינהורן**, אב"ד אמסטוב, וחתנו של הרה"ק **השפתי צדיק מפליץ** זיע"א, ישב בתקופה שלאחר נישואיו סמוך על שולחן חותנו בחצר הקודש בגור. שנה אחת, בראש חודש אלול, נכנס אל השפת אמת לשמוע מפה קדשו דברי הדרכה, ושאל: באיזה ספר מוסר ילמד בימים אלו שצריך לעורר הלב ליראה ולתשובה? ענה השפת אמת ואמר לו: "שמעני בערישיל, כל ספר מספרי יראים יקר וטוב, אבל מהתעמקות בסוגיא של 'מנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום' יכול אתה להגיע עד רום כל המעלות והמדרגות במוסר וביראה" (ממענות אריות).

אל ישיבת 'כנסת ישראל - חברון' הגיע פעם בחור הישר ממוסד תיכוני, כשלאחר תקופה קצרה שבמהלכה לא הצליח להתפכח מאשליות העולם שבחוץ החליט לנטוש את הישיבה ולהתגייס לצבא רח"ל. משנודע הדבר לראש הישיבה, הגאון **רבי אהרן כהן** זצ"ל, קרא אליו את הבחור וניסה להניא אותו מצעד זה, אך ללא הועיל. הבחור היה שבוי בין חבלי היצר ונתר עיקש בדעתו. התחקה רבי אהרן אחרי ארחות חייו של אותו בחור, כדי לדעת כיצד ניתן עוד להשפיע עליו, ואז גילה שהבחור מבקר מפעם לפעם בישיבת של הרבי מגור, הרה"ק **הבית ישראל** זיע"א. הטריח ראש הישיבה את עצמו לביקור במעונו של הרבי, עמו היה בקשרי ידידות, וסיפר לו על מצבו הרוחני של הבחור. באחד הימים הבאים הזמין הרבי מגור את הבחור אליו, לגלג עמו בשיחה ולבסוף הצליח לשדלו להישאר בישיבה. משאך נודע לו לרבי אהרן על החלטתו של הבחור להישאר בין כתלי הישיבה הוא פרץ בשמחה והתרגשות שלא ניתן לתארן במילים ('הכהן הגדול מאחי').

אולם זאת יש להדגיש, שרק הלימוד לשמה יש בו סגולה לעזור ולהגן ולהושיע מחילו של היצר הרע, ורק תורה נקייה וזכה היא המכונה 'תבלין' כנגד היצר הרע, שבכוחה יכול אדם להנצל מרשתו. וכפי שכתב רבינו **האור החיים הקדוש** זיע"א בתחילת פרשת בחקותי, וזה לשונו (אופן ז): 'ואמר 'זאת מצוותי, יתבאר על דרך אומרם בגמרא (ברכות יז): 'הלומד שלא לשמה נח לו שלא נברא, והקשו בתוספות עם אותה שאמרנו (פסחים ז): 'לעולם יעסוק אדם בתורה אפילו שלא לשמה שמתוך שלא לשמה

בא לשמה'. ותיצו, כי הם ב' אופנים שלא לשמה, א' לקנטר, וא' להתכבד, לקנטר נח לו שלא נברא, להתכבד יעסק שמתוך כזי, והוא מאמר ה': 'אם בחקותי תלכו, ותנאי הוא הדבר 'זאת מצוותי' שבה ב' מצות הצריכין בלימודה, שלא ילמדו לא לקנטר ולא להתכבד, אז 'תשמרו ועשיתם אותם' מבטיח הכתוב שהגם שתבוא עבירה לידו יהיה ניצל ממנה, וכאמרם (סוטה כא): 'תורה מגנא ומצלא מיצר הרע, וכמו שאמרנו במסכת עבודה זרה (ז): באותה מעשה של ר' חנינא ור' יונתן שחלפו אפיתחא דזונות וכו' דכתיב (משלי ב א) 'מזימה תשמר עליך' וגו'...

וכבר הבאנו בפירוש 'מאורי החיים' שם את דברי רבנו **הריטב"א** בחזושינו על מסכת כתובות (עז): שמבאר כדברי רבינו האור החיים הקדוש זיע"א: 'נר מצוה ותורה אור', דאורייתא אפילו בעונא ולא עסיק בה מגנא ומצלא, לעוסקין בה לשמה. עין שם עוד מה שהבאנו שם.

איזהו ריח רע

בני האדם, מטבעם, סולדים ומתרחקים עד קצה היכולת מכל שמץ של טיגוף גשמי, סירחון ולו הקל ביותר או לכלוך כזה או אחר, לבל ידבק בהם חלילה רבב או תעלה באפם אף משהו של צחנה קלה. הדבר נכון גם להיפך, אנו נמשכים כפרפרים אל האור לעבר כל ריח טוב, ניחוח מעודן המגרה את חושינו.

מסתבר כי החוסם, כמו גם שאר החושים, רגישים במיוחד, הקולטנים בהם ניחוח, מעבירים הישר אל המוח את התחושות השליליות הצפות בנו ואת אי הנעימות האוחזות בנו, לנוכח מראה או ריח מעלה קבס, וזה האחרון נותן תיכף את הפקודה לברוח ולשמור מרחק.

כך גם מנגד, כשאנו נתקלים בניחוח כלשהו המעורר את חוש הריח שלנו ומביא עמו משוב חיובי, המוח כמו מעצמו מעודד אותנו להישאר במקום, לספוח אל קרבנו ולו משהו.

אך מה בנוגע לניחוחות רוחניים? האם החושים שלנו רגישים דיים עבורם?

אל הישיבה הרמה והמעטירה אשר בשינאווא, נהרו טובי התלמידים המחוננים מכל קצווי ארץ, צורבים מופלגים ועילויים מקרוב ומרחוק, מתוך רצון להתבשם מתורתו של ראש הישיבה הרה"ק ר' **שמעלקא מניקלשבורג** זיע"א.

בין בחייה התלמידים הסתופף תלמיד קדוש ומורם מעם בשם ר' יעקב יצחק מלנצהוט, אשר לימים יצא שמו בעולם בתור הרה"ק 'החזוה' **מלובלין** זיע"א, והוא שהעיד על העובדה המבהילה הבאה.

כחלק מסדרי לימודו של הרבי הגדול ר' שמעלקא, נהג הוא לעיין ולהעמיק בשלחן ערוך אורח חיים, סדר בו השתתף לא אחת התלמיד הגדול, ובמסגרת לימוד זה בצוותא חדא עם רבו נחשף לקיומו המופלא של ניחוח שלא מעלמא הדין, 'ריח גן עדן' כפי שהעיד לימים.

הרבי ר' שמעלקא מצידו, בחפצו העז לבל יתגלה סודו, עשה כל מאמץ להסתיר את הדבר

פניני אור החיים

המשך מעמוד א'

העולה" - כל עם ישראל נכללים בכלל זה.

ויש דרגה גבוהה ונשגבה, הצדיקים השלמים והמובחרים שהם בבחינת 'והקטיר', כמו קטורת בשמים שיש בה ריח טוב.

כי המצוות מדיפות ריח טוב, להיפך מהעבירות שמדיפות צחנה נוראה.

ומי שיש לו חוש מזוכך מריח זאת.

כפי שמסופר על אליהו הנביא שעבר ליד נבילה שנדף ממנה ריח רע, ואפילו לא שם לבו לכך. אך כשעבר ליד אדם רשע, לא יכל אליהו לסבול את הריח הנורא העולה ממנו.

ועל הצדיקים נאמר: ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'.

ריח גן עדן עולה מהצדיקים.

פלאי התורה ותעצומיה

זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים: (ז' לז)

על הפסוק "זאת התורה - לעולה", אומר האור החיים הקדוש דברים מכבשונו של עולם.

ידוע שיש ניצוצות קדושה שנפלו לבין הקליפות, והאדם באמצעות עבודת הקדוש שלו יכול להעלות אותם ולהגביהם לשרושם.

אך זאת מגלה לנו האור החיים הקדוש, שאין דרך להעלות את הניצוצות "להוציא בולעו מפיו", רק באמצעות עסק התורה!

בכח התורה הקדושה יכולים להעלות את ניצוצי הקדושה שנפלו, להתגבר על הסטרא אחרא ולהוציאם ממנו.

זו כוחה של התורה.

וכך נרמז הדבר בפסוק: "זאת התורה", בכח התורה, 'לעולה' תעלה השכינה.

בכח התורה ניתן לעשות את התיקונים הגבוהים ביותר.

בכח התורה ניתן לזבוח את היצר

זאת התורה לעלה למנחה ולחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים: (ז' לז)

"זאת התורה לעולה למנחה לחטאת ולאשם ולמלוואים ולזבח השלמים".

הגמרא מביאה במסכת סנהדרין, מי שזובח את יצרו, שהיצר הרע הסית אותו לחטוא, והוא שב בתשובה ומתודה, הוא זובח את יצרו, נחשב לו הדבר כמו שכיבד את הקב"ה בעולם הזה ובעולם הבא. עד כדי כך.

לזבוח את היצר זו דרגה גבוהה מאוד. אדם שזכה להתגבר כליל על יצרו הרע, וכמו שדוד המלך אומר בתהילים "לבי חלל בקרב", חלל - ללא יצר הרע.

קובע לנו האור החיים הקדוש בפרשת השבוע: **זאת התורה - ולזבח השלמים.**

אתה רוצה להגיע לדרגה המיוחדת הזו של זבחת היצר. דע לך כי אין **מציאות להשגה זו, וזאת באמצעות התורה.** להתגבר בצורה כזו על היצר הרע, זה שייך רק באמצעות התורה.

וכפי שאמרנו חז"ל: אמר הקב"ה, בראתי לכם יצר הרע, בראתי לו תבלין (-תרופה) שהיא התורה.

להתעלות בדרכי התורה והקדושה ולקיים את רצון קונו באמת ובתמים.

על לבושו של הקב"ה

וְלִבְשׁ הַכֹּהֵן מְדוּ בַד וּמְכַנְסֵי בַד יִלְבֹּשׂ עַל בְּשׂוֹ וְהָרִים אֶת הַדֶּשָׁן אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאֵשׁ אֶת הָעֵלָה עַל הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֶצְל הַמִּזְבֵּחַ (ו' ג).

פירש רבינו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א, שיש בזה רמז לכך שהקב"ה רושם מדם הנהרגים על קידוש השם על מלבושו שילבש ביום נקם, ואלו דבריו: ואמרו 'מדו בד' יתבאר על דרך אומרים ז"ל, כי כל נפש שהורגים האומות מישראל על קידוש שמו יתברך, הקדוש ברוך הוא רושם מְדוּ צורת הנהרג ההוא במלבוש, ואותו ילבוש יום נקם בלבו, והוא אומרו 'מדו' אשר בו אותם שהם 'בד' שהם ישראל אשר הם 'עם לבדד ישכון' (במדבר כג ט), ושורשה בד.

בעת שהותו של הרה"ק רבי שלמה דוד יהושע מסלונים זיע"א הי"ד בגיטו, כאשר תקפו הצרות, הנאצים הארורים ימ"ש החלו חוטפים יהודים להריגה. יותר ויותר הגיעו השמועות אודות השחיתות ההמונית שביצעו הרשעים ביהודי הסביבה. הפחד הלך וגבר שכן גם עתיד להיות סופם של יהודי ברנוביץ. הכין הרבי הי"ד את צאן מרעיתו לקבל את הנהגת הבורא באהבה ושמחה. ואמר את מאמר חז"ל ('לקוט שמעוני תהלים, תתסט) כל נפש ונפש שהרג עשו מישראל, כביכול נטל הקב"ה מדם כל נפש ונפש וטובל פורפוריון שלו [-לבושו החשוב] עד שזבעה דם, וכשמגיע יום הדין ויושב עליו בביתו לדון אותו, לובש אותו פורפוריון ומראה לו גופו של כל צדיק וצדיק רשום עליה, שנאמר (תהלים ק"ו) 'ידין בגוים מלא גיוות'. הוסיף הרבי ואמר: 'וואס איז נאך מער ווי צו זיין אויפן רבונו של עולמים לבוש? [-וכי מה יש יותר מלהיות רשום על לבושו של הקב"ה?].'

במשך זמן מה הסתתר מחוץ לחומות הגיטו במקום מחבוא, והנה חג הפסח ממשמש ובא. עז היה חפצו להטהר לקראת החג על ידי טבילה במקוה. לצורך כך היה עליו לחזור ולהכנס לתוככי הגיטו על ידי יהודי אחד שהוציא מתים בעגלתו ונאות להסתכן ולהחביאו בעגלה, אלא שדרש בעבור כך תשלום הגון. הרבי נתן לו סיגוריות וכן ביצה אחת מתוך שניים שהיו לו. אלו היו דברי המאכל שהכינו בעבורו לחג הפסח, אע"פ שהיה אצלו חיי נפש, מסר נפשו בעבור טבילה במקוה. וכאשר נשאל, האך מלאו ליבו ליקח מן הרבי את מנתו הדלה, ענה ואמר: בראותי מסירותם של החסידים למען רבם סמוך ובטוח הייתי שלא יעזבוהו וידאגו להמציא לו מאכלים אחרים.

בימים מרים אלו התגלה הרבי במלוא הדרו. באמונת אומן קיבל את ייסוריו המרים באהבה ובשלוות נפש. ואמר פעם: אויב מזאל דארפון עובר זיין שבת אויף אדרבנן מוקצה, וואס דארף מען לעבן [-אם נאלץ לעבור על איסורי שבת דרבנן כגון מוקצה מה צריך חיים? ועמד בנסינות היותר קשים מה שאי אפשר לתאר ('אשרי האי' עמוד קסו-קסא)].

(מאוצרותיו ושיחותיו של הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

ואף הניח על שלחנו דרך קבע מיני בשמים שונים, זאת על מנת להטעות את הנוכחים ולהביא אותם לחשוב כי מקור הריח בבשמים. אולם לא תלמיד כ'חזוה' יטעה בכך, ובחוש הריח הרוחני המזווק שלו הוא עמד על טיב הדברים.

מעשה מנוגד בתכלית מסופר בספר הקדוש 'קב הישר' (פרק ז), אודות אותו חסיד שהלך בדרך ונתלווה אליו אליהו הנביא. בדרך חלפו השניים על יד נבלה שהיתה שרועה בצד הדרך, והקבס אחז בחסיד עד שנאלץ לכסות את אפו בידו כדי להגן עליו במעט מפני הצחנה הנוראה שעלתה מהנבלה. אולם אליהו הנביא, מצידו, כלל לא שת לבו לריח הבאושים המבחיל, חלף לידה כביכול אינו חש בנוכחותה כלל.

כעבור שעה קלה חלף מולם אדם יחיר, מתנשא וגס רוח. או אז, כבר כשראוהו מרחוק, הושיט אליהו את ידו וכיסה את פניו בסלידה, מנסה להימנע מלהריח את הצחנה שהדיף האיש. לתמיהת החסיד על כך, השיב כי בעל הגאוה הרי הוא מצחין ומסריח אף יותר מן הנבלה!

רבינו ה'אור החיים' הקדוש זיע"א, דורש את כל פרשת העולה, על ענין גלות ישראל וגאולתו. ובדבריו על לשון הכתוב (ו' ה) 'וְעֵרַךְ עֲלֶיהָ הָעֵלָה וְהִקְטִיר עֲלֶיהָ חֲלִבֵי הַשְּׁלָמִים', אומר האור החיים הקדוש: שתי דרגות יש בעם ישראל.

יש את הדרגה החשובה של כל עם ישראל 'וערך עליה העולה' - כל עם ישראל נכללים בכלל זה. ויש דרגה גבוהה ונשגבה, הצדיקים השלמים והמובחרים שהם בבחינת 'והקטיר', כמו קטורת בשמים שיש בה ריח טוב.

הוא מזכיר את המעשה עם אליהו הנביא, ומתייחס לניחוח הרוחני המיוחד אותו מדיפים הצדיקים - ומאידך הצחנה שמעלים הרשעים במעשיהם, ואלו דבריו:

"יעריך גם כן בחינת הצדיקים השלמים מבחרי ישראל שלמים שבהם, המעלים ריח בשמים, על דרך אמרו (בראשית כז כז): "ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'". ותדע כי כל העובר עבירות ריחו נודף לרעה, והמעשה שהובא בדבריהם שהיה עובר אליהו וראה אדם רשע ומנע עצמו מהריח ריחו הרע, יותר ממה שהרגיש בעברו על סרחון נבלה. ובהפך יהיה לאיש צדיק שלם שיעלה ממנו בושם כריח הגן".

יש בכך משום מנת מוסר גדושה עבור כל אחד ואחד באשר הוא.

כבני תרבות, נקפיד שלא לצאת מן הבית בעודנו מלווים בצחנה נודפת, זאת בשל העובדה הפשוטה שזה לא נעים, לא מקובל ואף לא אנושי במידה מסוימת.

אם זה היחס שלנו לצחנה גשמית, לסירחון הבא והולך ואשר כל כולו נובע מהצטברות טינופת חומרית, על אחת כמה וכמה עלינו להיזהר לכל ידבק בנו מאומה מן הצחנה הרוחנית, זו העולה ונודפת למרחקים, הנובעת כתוצאה ממעשים שאינם כשרים וראויים לבניו האוביו של מקום. עד כמה עלינו להקפיד כי ידבק בנו אך ורק ניחוח קסום, ענוג ומעודן שמקורו בגן עדן של מעלה, אותו ריח נפלא הדבק בכל הזוכה

מתיבתא אור החיים

על חטאו בשוגג ונתכפר על השוגג שוב לא היה בא עון לידו עד שיעבור עוד הפעם עבירת שוגג ולפ"ז מובן היטב כוונת מרן שליט"א שהיה מביא קרבן אחר על חטאו של שוגג ונתכפר לו בירושלים מקום הבאת הקרבנות, ומשום"ה לא לן ובידו עון כיון דתמיד של שחר ה' מציל אותו שלא לעבור בשוגג, וא"כ אי אפשר לו לעבור עון של מויד, ולפ"ז

לא ה' קרבן תמיד עיקרו לכפרת דא"כ אם לא ה' עיכוב כדי שיוכל להקריב שאר הקרבנות לא היה מחוייב לבזבז כל הונם עבור הכבש של תמיד וזה פשוט. והנה כוונת האוה"ח במה שכתב דעכשיו דמעכב צריכין ישראל לתת ממונן רב בכבש לצד שאין מציינות להקריב עד שיקדים עכ"ל, היינו כיון דיוכל להשיג עבור ממונן רב נחשב אצל ציבור כאלו יש כבש ובעת שיש כבש שוב מעכב ודוקא היכי דאין משיגים גם עבור ממונן רב אז אין מעכב וכמבואר בערכין דף י"א ע"ב לאחר שבטל התמיד בי"ז בתמוז ה' מקריבין בן בקר באקראי בעלמא דאתרמי להו פירש"י שלא ה' להם כבשים מחמת שצרים על ירושלים ואתרמי בן בקר שאינו ראוי לתמיד וראוי לעולת נדבה עיי"ש, דשפיר

בליכא שום עצה להשיג גם עבור ממונן רב אז יוכלו להקריב שאר קרבנות כיון דאין נחשב קודם לתמיד דגם לא"כ לא יהי' מקריבין קרבן תמיד אז שפיר אינו מעכב, אבל היבי דמשיגין עבור כסף חשוב כאלו יש כבש, וראי' לזה דכל הטעם דאין צריז לבזבז הון רב יותר מחומש עבור מצוה הוא משום שמא יצטרך לבריות, וירושלמי פ"ג מגיטין בסופו איתא דציבור לא מיעני וא"כ ליכא חשש הוה שמו יצטרכו לבריות, לכן שפיר מחוייבין ליתן ממונן רב ושוב נחשב כאלו יש כבש, אך כל זה אם משיגים עבור ממונן רב כמו במצור שנתנו קופה מלאה זהב עבור כבש, אבל בשעה שהי' צרים ואין יוצא ואין בא כדפירש"י ולא הי' בנמצא כלל, וא"כ אם אתרמי להו בן בקר שפיר הקריבו דלא חשוב קודם לתמיד כיון דאי אפשר להקריב כלל קרבן תמיד, שוב דאיתי בשפת אמת למרן אדמו"ר מגור זצ"ל בזבחים שרק עשירי ליישב קו' תוס' שם ד"ה כל התדיר וז"ל דנ"מ באם אין להם כבש לתמיד דלא שייך קדימה לתדיר רק אם שניהם לפנינו, אבל כשאין כבש לתמיד אין לבטל חטאת וקרבת אחר רק מטעם עולה ראשונה צריכין להמתין עד שיביאו כבש לתמיד, מיהו אם כל היום לא נמצא כבש אפשר דלא שייך טעם עולה ראשונה והוי כמו דיעבד עיי"ש דהוא ממש כדברינו וכש"ס ערכין הנ"ל, ולזה מודה גם האור החיים עד שאני תמה על בעל המגיה שם שהביא דברי האוה"ח הנ"ל וכתב עליו דדבריו תמוהים מש"ס מפורש בערכין הנ"ל, ולע"ד אין שום תמיהה דבהאי גוונא גם אור החיים מודה וזה ברור.

יואב' לחות ראייתו עיי"ש]. אמנם, בברכת שמעון כתב כאן בבירור דברי רבינו דעל קיום מצות עשה אין צריך לפור כל ממונו ולכן אם לא היה בזה עיכוב והשבתה של כל העבודה במקדש, לא היו נותנים כל הפלגה בעד קיום מצוה זו. וראה עוד בספר עולת תמיד (פ"ג הערה לב) שדן בדברי הכלי חמדה.

ובברכת שמעון הקשה לפי הדיעות שהקדמת תמיד של שחר היא למצוה ולא לעיכובא (ראה משנה למלך תמידין ומוספין פ"א ה"ג), מדוע באמת פירוי ישראל כ"כ הרבה ממונן על הקרבת התמיד, והלא אין העיכוב הזה אלא מצוה בעלמא, ומתוך על פי מה שהעלה הפתחי תשובה (י"ד סי' לא סק"ב) עפ"י דברי הגר"ע"א דאם יש שאלה בבהמה שהדין להקל בהפסד מרובה, מ"מ אם היא בהמת שותפין, לשלכ אחד ואחד ההפסד שמגיע לחלקו לא הוי הפסד מרובה, אין להקל, ולפ"ז בקרבן התמיד אע"פ שנתנו בשבילו קופה של דינרי זהב מ"מ הרי זה היה מכלל ישראל וא"כ לכל אחד ואחד אין זה נחשב לפיזור גדול כ"כ. עיי"ש.

ובספר נחלת יעקב יהושע (להגאון רבי יעקב יהושע פרומאן) כתב: אני תמה על דברים הללו, דאנה מצא במצוה דהיא רק לכתחילה שיהיה צריך לבזבז כל ממונו, ושפיר כתב האור החיים שאם לא היה עיכוב גם בדיעבד אם לא הקריב ברישא קרבן תמיד לא היו נותנים כל הפלגה בכבש אחד, אלא ע"פ ראי' מכאן דיש עיכוב, וכן כתב המל"מ דמשמע מאיזה מקומות לעכב, ובפרט דהאוה"ח הביא תוספתא מפורשת לעכב. ומ"ש הכלי חמדה מחמת דהוא כפרה עבור כל ישראל צריך ליתן כל הון גם זה אינו ברור ושמעתי בעצמי מפה מרן הגה"ק אדמו"ר מגור (האמרי אמת) שליט"א, בשנת רוממות לפ"ק שהקשה על מאמרם הנ"ל לא לן אדם בירושלים ובידו עון משום דתמיד ה' מכפר, אמאי נקט דוקא ירושלים והלא היה מכפר על כל ישראל קרבן התמיד אף למי שלא לן בירושלים ותירץ דבאמת ה' מכפר רק על מי שלן בירושלים דוקא שהיה במעמד

הקרבנות אבל מי שדר בחוץ ולא ה' במעמדות לא ה' מתכפר, ועוד אמר דעל עיקר חטאו ה' צריך להביא קרבן אחר עכ"ל וי"ל דבאמת יש להבין דברי הנ"ל לא לן אדם בירושלים ובידו עון והלא עון הוא מויד ואינו מתכפר בקרבן וצ"ל כמ"ש האלשיך דכל מויד דאם מחמת שערב מקודם עבירה של שוגג ומי שבא לירושלים להקריב קרבן חטאת

כתב רבינו (ויקרא ו' ב): צו את אהרן. אמרו ז"ל בתורת כהנים אין צו אלא זרוז מיד ולדורות אמר רבי שמעון ביותר וכו' כל מקום שיש חסרון כ"ס עד כאן וכו'. עוד נראה כי חסרון כ"ס הוא לצד שמצות עולת תמיד עשה בה הכתוב דבר גדול דכתיב (פסוק ה') 'ובער עליה הכהן וגו' וערך עליה העולה', ותנו רבנן בתורת כהנים מנין שלא יהיה דבר קודם לתמיד של שחר תלמוד לומר עליה העולה עד כאן. ותניא בתוספתא שפסחים (פ"ד) כל הקדשים שהקריבין קודם לתמיד של שחר וכו' פסולים וכו' עד כאן, הא למדת אם אין עולה כל הנעשה קודם לה פסול, ומזה ישתלשלו דברים רבים שיש בהם חסרון כ"ס, הרי שהביא כבש בן שנתו ואם היה מקריבו סמוך להבאתו היה כשר ולצד שאומרים לו שעה אחת, כי מונין שעות לקדשים, כדאיתא בפרק ב' דזבחים (כה) ובפרק על אלו מומין (בכורות לט), וכן משכחת לה אם קמץ והקטיף קודם הרי זה פסול, גם משכחת לה שהיה זמן שלא היה להם כבשים להקריב בזמן שהיתה ירושלים במצור ואין מציינות לעבודת בית אלהינו להקריב קרבן מהקרבנות הבאים משאר בעלי חיים והמנחות והקטורת וצריכין ישראל לתת ממונן רב בכבש לצד שאין מציינות להקריב עד שיקדים. וכן תמצא (ב"ק פ"ב) שהיו משלשין להם קופה מלאה דינרי זהב בעד כבש אחד ואין לך חסרון כ"ס גדול מזה, ואולי שאם לא היה העיכוב הנזכר לא היו נותנים כל הפלגה בכבש אחד בכל יום, ובפרט מנכסי גבוה.

ובכלי חמדה הקשה ז"ל: אינו מובן כלל דהרי בכל מצות עשה ובפרט קרבן תמיד דהוא מצות עשה לכל ישראל ומכפר על כל ישראל, בודאי דכל הון הוי ישראל נותנין לקיים המצות עשה. עכ"ל. והנה דעת הכלי חמדה היא דעל קרבן שהוא לצורך גבוה מחויב למסור את כל ממונו, וכן כתב בפרשת יצא דזה אינו בגדר שגדרו חז"ל דמצות עשה עד שליש בממונו, דקרבתן שהוא לגבוה שפיר י"ל דחייב ליתן כל ממונו, וביאר דבריו על פי מש"כ הרשב"א בתשובה (ס"ה) הטעם שאין מברכין על נתינת תרומה כיון דמשלך הכל ומידך נתנו לך, ומה שנותן לגבוה אינו בגדר נותן משלו, ולכן ה"ה קרבנות שהוא חייב לגבוה אינו בגדר זה שהיה תלוא כשליש ממונו או ביותר משליש כיון דמשלך הכל [וראה שם שכתב הכלי חמדה ששלח תשובה זו לבעל החלקת יואב' וכתב לו החלקת

גם אתם זכיתם לישועה זכות רבנו האור החיים הקדוש?

כתבו לנו
m028039999@gmail.com
או לפקס 02-5385689
או בנדרים פלוס - באר יואב

אור הישועות מכתבי הלומדים

השגחת השם ורפואתו זכות לימוד ספר אור החיים הקדוש

לפני כשנה הבחנתי בנפישות קלה באזור הכתף. בתחילה לא ייחסתי לכך חשיבות רבה, אך עם חלוף הזמן, הנפישות הלכה וגדלה, העור במקום החל להאדים, והכאב הפך מוחשי ומטריד. למרות אי-הנוחות, ניסיתי להמשיך בשגרת חיי, עד שהמצב כבר לא איפשר זאת. בלית ברירה, פניתי לרופא. לאחר בדיקה ראשונית, הוא הביט בי בדאגה וקבע שעליי לעבור סדרת צילומים ובדיקות מעמיקות. לא עבר זמן רב, וכבר התעוררה בקרב הרופאים חשדה מדאגה - ייתכן שמדובר בגידול רח"ל, ולדבריו, המצב עשוי לדרוש ניתוח מסוכן. יתרה מזו, הבדיקות הראו כי ייתכן קשר בין הממצא לכלי הדם או ללב, מה שרק העצמי אף לא הדאגה והחרדה. באותם רגעים, עמדתי בפני ניסיון לא פשוט. המחשבות התרוצצו - מה יהיה? כיצד עליי לפעול? ואז, מתוך אמונה וביטחון בה', קיבלתי על עצמי קבלה קדושה: ללמוד בכל יום קטע מספר אור החיים הקדוש, בפרשת בהעלותך על הפסוק "א-ל נא רפא נא לה". שם מבאר רבי חיים בן עטר ז"ע את כפל הלשון במילה "נא" - שפעם אחת פירושה תחינה ובקשה לרפואה, אך בפעם השנייה פירושה "עכשיו", כלומר שהרפואה תבוא תכף ומיד, ללא עיכובים. כמו כן, החלטתי להוסיף עוד קטע לימוד מתוך פרשת עקב על הפסוק "והסיר ה' ממך כל חולי". שם מסביר האור החיים הקדוש שאין לראות את המחלות ואת הרפואות כתלויות בטבע או בתהליכים גשמיים בלבד, אלא הכול תלוי בהשגחתו הפרטית של בורא עולם, שהוא לבדו שולח מחלה והוא לבדו שולח רפואה. מאותו יום שבו התחלתי ללמוד את דברי קדשו הקדושים בכוונה ובאמונה, הוספתתי פילה קצרה שתצא מלב שבור: שהקב"ה יישלח לי רפואה שלמה זכות לימוד הספר הקדוש, כפי שלימד אותנו האור החיים שאין לרפואה שום מגבלות, לא של זמן ולא של טבע. והנה - בחסדי שמים, החלו להתחולל פלאים. מיום ליום חשתי שיפור, הנפישות הלכה וקטנה, הכאב פחת, והעור חזר למצבו התקין. בתוך זמן לא רב, הנפישות פשוט נעלמה, כלא הייתה. כל זה קרה מבלי שעברתי שום טיפול רפואי או התערבות חיצונית - רק בזכות התורה, האמונה והתפילה. הודו לה' כי טוב, כי לעולם חסדו! מי כא-לוהינו עושה נפלאות לבדו!

י.ח.א. - ירושלים

מחברים לחיים
לשמיעת שיפורים ודרשות
חייגו: 03-617-1077

